

Josip Šiško rodio se 16. ožujka 1942. od oca Ivana Šiške i majke Mare r. Udiljak, u Šiškama, zaseoku sela Vinice, istoimena župa.

Kratki životopis slikara Josipa Šiške

Josip Šiško rodio se 16. ožujka 1942. od oca Ivana Šiške i majke Mare r. Udiljak, u Šiškama, zaseoku sela Vinice, istoimena župa. Krstio ga je 28. ožujka iste godine tadašnji župnik don Andrija Majić, ml. Razvidno je da se rodio u jeku Drugoga svjetskog rata u kojemu su poginuli mnogi Hrvati boreći se za svoju državu, a najviše ih je nestalo i ubijeno na završnici toga rata 1945. god. Iz župe Vinice poginula su u svemu 192 Hrvata, među kojima je i njegov krstitelj don Andrija. Nije to bilo idealno vrijeme ni za koga, ni za njegove roditelje pa ni za njega samoga. Odrastao je u svome selu skupa sa svojim vršnjacima i ostalom djecom koje je tada bilo puno selo i župa. Školovao se u Vinici i u susjednom Aržanu, u onoj staroj školi, u kojoj su naobrazbu stekla brojna djeca iz Vinice i okolice, kao i djeca iz pojedinih buškoblatskih sela koja su stanovala negdje u Aržanu ili u susjednim selima i tako se školovala. Neki pamte ovoga dječaka Jozu Josipa Jokana, posebno njegov kolega Josip Joskan Beljan koji je kasnije postao svećenik, te je pripovijedao o ovome nadarenom mladiću kako je svoje kolege upoznao s Bilobrkovom pećinom i govorio im o tome da u određeno vrijeme u njoj zvone zvona. Jokan je završio i srednju školu Školu učenika u privredi (ŠUP) u Mostaru i postao strojobravar. Prema svjedočenju njegovih kolega imao je izraziti talent za likovnu umjetnost, što su zamijetili njegovi učitelji, nastavnici i profesori u tijeku ovoga školovanja od 1948. do 1959. god. Svjestan toga dara otišao je u Ljubljanu i upisao se na Likovnu akademiju koju je uspješno završio 1963. god.

Nakon toga otišao je u Njemačku na rad da bi štogod zaradio za život i stekao osnovicu da može samostalno djelovati kao likovni umjetnik. Smrtno je stradao 1. rujna 1974. u njemačkom jezeru Baggersee blizu Ingolstadta. Njemačka policija je, nakon što je pronađeno njegovo mrtvo tijelo, dala u novine obavijest s naslovom Wer kennt den Toten? (Tko poznaje ovoga mrtvacu?) i s njegovom mrtvačkom fotografijom. Vidjela ga je jedna žena kako je došao do jezera, skinuo se u kupaći kostim, skočio u jezero i plivao, te vrlo brzo onako opušten, zapravo već mrtav, doplutao do obale. Ona je to primijetila i odmah obavijestila ostale kupače od kojih su neki obavijestili policiju. Policija je izvršila uvid, napravila zapisnik kako to slijedi, utvrdila da se pokojnik kupao nakon vožnje bicikla, a pokazatelj toga jest to što je skinuo obuću i odjeću sa sebe i ostavio je na pješčanoj obali s nekom knjigom s naslovom Izbor. Uskoro je otkriven identitet našega Jokana i dopremljen je kući u Šiške uoči proslave blagdana Male Gospe, zaštitnice župe Vinice. Pokopan je baš na taj dan 8. rujna 1974. Sprovod je vodio tadašnji župnik don Vinko Majić i održao posmrtni govor u kojem je naglasio činjenicu da je bio vrstan slikar koji je često slikao vodu, mostove koji svladavaju rijeke i sl., te da je i završio ovozemni život u vodi daleko od rodnoga zavičaja. Uz don Vinka na sprovodu su bili rašeljački župnik don Cvitan Radišić i studenački fra Julijan Ramljak. "Vinica je tragičnom smrću izgubila vrijednog i poštenog čovjeka i umjetnika slikara... Sprovod mu je bio veličanstven na sam blagdan Male Gospe. Njegova se majka na sprovodu hrabro držala. Ona je udovica ima već 20 godina. Svoju djecu je odgojila u dubokoj religioznosti. Takav je bio i pokojni Josip, kojega duboko žale ne

O slikaru Jokanu Šiški i njegovu djelu

Autor Administrator

Utorak, 30 Kolovoz 2011 23:03 - Ažurirano Subota, 24 Prosinac 2011 20:05

---

samo njegova braća, Nediljko i Stipe, sestra Anđa, majka Mara i rodbina, nego i cijela župa Vinica, jer je on prema svakome bio dobar i obziran“, zapisao je ljetopisac te iste godine potpisan s inicijalima V. L. Nakon smrti Jokanove ostalo je blizu 90 slika “koje će ostati trajno kao nijemi svjedoci njegova umjetničkog talenta koji se nije uspio do kraja istrošiti“, piše isti kroničar. Na poledini jedne svoje fotografije, koja prikazuje njega kako slika svoju sliku, piše: “...radim strpljivo i samoinicijativno.“ Upravo ove dvije riječi objašnjavaju mnogo toga što je rečeno u svezi s ovim mladim i perspektivnim slikarom. On je strpljiv u stvaralaštvu, ne žuri se, ne želi što prije završiti svoj uradak, nego polako dok se ne ukaže ono što želi prikazati. Uza sve to on radi samoinicijativno, što znači u ovom njegovu kontekstu samopobudno, po vlastitom nadahnuću, ne radi po narudžbi nego kako ga duh nadahnjuje, inspirira, jer sve veliko nastaje u Duhu i po Duhu (Spiritus - inspiracija; Duh - nadahnuće).

Nakon 34 godine, 12. siječnja 2008., prvi put su izložene Jokanove slike u starome župnom dvoru u Vinici skupa sa slikama nekoliko hrvatskih slikara, među kojima su i slike Bože Drmića. Time je otpočela nova priča o ovoj Hasanaginičinoj kuli, ženi graditelja te kule Hasan-age Arapovića u vrijeme Kandijskoga rata, toj tragičnoj osobi kojoj je srce puklo od muke što je odvojena od svoje djece (slika slomljene majke čiju je djecu netko drugi prisvojio). Ova kula postat će Galerijom Jokanova slikopisa, Zavičajnim muzejom i Memorijom hrvatskoga naroda i okolice. Bit će to trajan spomen na ovoga našega preminuloga slikara, izazov i poticaj ostalim našim umjetnicima da izlože svoje slike upravo ovdje, kao i svima druge stvarateljima nove Vinice da se upravo ovdje susretnu i predstave ono što je njihova životna zaokupljenost i djelatnost. To je jedini razlog objelodanjivanja Jokanova slikopisa, te jedincate monografije kod nas. (*Petar Škorić*)

O Jokanovu slikarstvu i o slikaru Boži Drmiću

Nakon mise 12. siječnja 2008. događa se veliki likovni susret sa slikama pokojnoga slikara Joze Jokana Šiške i sa slikama akademskoga slikara Bože Drmića, te s nekoliko slika hrvatskih slikara koje su vlasništvo humanitarne i karitativne udruge Kap Ljubavi iz Tomislavgrada. Jozine slike su djelo vješte ruke i nadahnutoga uma. Likovi su vrlo impresivni, a zacijelo su najviše iz ovoga podneblja. Slike odaju dušu čovjeka koja je zaokupljena traganjem za smislom, istinom i ljepotom. Njegov jahač uz brdo sve to očituje. Poruka slikareva više je nego jasna: ništa u životu ne može se zbiti ako se ne upregnu sve sile i ako se ne juri prema visinama nošen idealima i radnim žarom i čežnjom za stvaralaštvom. Oko, naslikano u dvjema inačicama, gotovo da dobiva snagu simbola čija je poruka višeslojna: asocira na Božje oko koje gleda i ništa mu se sakrit ne da, ali i na naše ljudsko oko kojim razlikujemo boje, tamu i svjetlost i koje nam služi u gledanju velikih Božjih djela. Opus od 90-ak slika, među kojima ima i skica koje su u funkciji pripreme za pravu sliku, zadivio je ne samo don Iliju Drmića koji voli umjetnost, nego i sve one koji su ih vidjeli, a i sve vas koji ćete ih razgledati u staroj Hasanaginičinoj kuli koju je sagradio njezin muž Hasan-aga Arapović uz pomoć Hrvata zidara i majstora i koja je od 1885. god. služila župnicima kao župni dvor sve donedavno. Slike se sada mogu gledati i u monografiji koja je izišla iz tiska u srpnja 2011.

A što se tiče Bože Drmića, akademskoga slikara, on je najmlađi od Drmića, koji su danas u središtu pozornosti. Ali, kažu kako pamet ne poznaje godine. Za točno dva mjeseca Bože će navršiti 50 godina života, a već je davno proslavio 25. obljetnicu svoga umjetničkoga rada. Likovnu akademiju završio je u Rimu (1984.), te specijalizaciju u Parizu (1988.). Živi i radi u Splitu, Tomislavgradu i u rodnom selu Dobrićima. Priređivao je više samostalnih izložaba u Hrvatskoj, BiH, Italiji, Njemačkoj, Francuskoj i u svijetu. Ima stalne izložbene postavke u Italiji, u

O slikaru Jokanu Šiški i njegovu djelu

Autor Administrator

Utorak, 30 Kolovoz 2011 23:03 - Ažurirano Subota, 24 Prosinac 2011 20:05

župi Grabovica, Vatikanu, Mimicama, Smokvicama, Tomislavgradu, Zagrebu, Rimu, Međugorju, Padovi, Livnu..., u crkvama, ustanovama, muzejima... O njemu je podosta napisano kritičkih tekstova koji ga svrstavaju među najveće suvremene slikare metafizičkoga smjera. Tako Talijan Leo Magnini. O njegovu djelu pisao je i njegov mještanin don Ilija Drmić. Njegove slike rađaju se u velikim meditacijama o onome što je još Aristotel rekao u svojoj metafizici, tj. o činjenicama koje su iza pojavne prirode (meta fisis/ca, metafizika). On želi proniknuti dubinu i Božju misao o svemu što jest i to prikazati na svome slikarskom platnu. Nije mu stalo da kopira Božje stvaralaštvo (mimesis, imitatio, oponašanje), nego mu je do toga da skupa s Bogom, svojim stvoriteljem i nadahniteljem, napravi nešto novo i da pronikne dubinu vječnosti u svemu što jest. To su njegovi postulati. Nije daleko bio od svega ovoga ni naš pokojni slikar Jokan Šiško, koji je 12. siječnja 2008. okupio više zanimanika lijepoga svojim slikama; bio je u ulozi slikara domaćina koji je svojim opusom obogatio svoju župu i svoj kraj Vinicu, kao i svoj zaselak Šiške i svoju cijelu Domovinu, ovu ovdje i onu matičnu Hrvatsku, a i svijet je bogatiji njegovim slikama. Njegovo slikarsko oko ima metafizičku konotaciju, jer ono motri, gleda, uočava, proniče dubine i visine svega što jest, ono je Božje oko u njemu kao umjetniku, Božje nadahnuće, inspiracija, jer bez Božjega talenta nije moguće naslikati ono što je naslikano. I dobro je što su se susrela i ova dva slikara, pok. Jokan i živući Bože. Jokan je osluškivao zvuk zvona u Bilobrkovoj pećini skupa sa svojim vršnjacima, poglavito s onima koji su voljeli ovaj kraj i ovu pećinu pa su se u nju vraćali gotovo svakodnevno, a među njima je bio i još jedan Jozo Joskan Beljan koji je pohađao školu u Aržanu i kasnije je postao svećenik. On svjedoči za Jokana da je znao risati, ali da je znao i čvrsto nasloniti uho na onaj hladni kamen Bilobrkove pećine i osluškivati zvonjavu zvona u pećini, o čemu je neprestance govorio svojim kolegama i poticao ih da i oni osluškuju taj glas i zvuk iz netaknute prirode i da se nadahnu za ljepotu življenja. Iako mlad sve je to na svoj način stavio na papir i platno, te danas odjekuju njegovi narisani tonovi i teško ih se može zaustaviti.

I ovom prigodom obojica slikara podsjećaju nas kako je slika u prvome redu svečanost za oči. Pod njihovim pastoznim namazima ulja na platnu, ili na akvarelima ili na slikama pravljenim miješanom tehnikom, izranjaju poznati religijski i drugi likovi, krajobrazi, krajolici... Bože slika tako da odaje odavno formirani svoj likovni rukopis i lako se prepoznaje. Stekao je slikarsku i ljudsku osobnost i prepoznatljivost. Dosegnuo je same umjetničke vrhunce. Vincent Van Gogh reče kako je načiniti jednu sliku isto tako teško kao i otkriti dijamant. U Božinu srebrnom umjetničkom jubileju kao i u Jokanovu zlatnom opusu nalazimo mnoštvo slikarskih dijamanata. Stvorili su raznoliko i složeno umjetničko djelo, iz čijih slojeva, međusobno izmiješanih i sljubljenih izrasta Čovjek i Bog - Čovjek kod Bože često uramljen trnovom krunom sakralnoga katoličkoga miljea, razgrnut u brojne ogranke ovozemaljskog, prirodnog življenja, "okićen" jedrim plodovima vlastitih misaonih napora i traganja, a čovjek Jokanov zamišljen i zagledan u daljinu, te visinu iz koje dolaze poruke da jesmo i da ćemo biti... Bože ukazuje na ciklus raspeća, u kojima često iznad spuštene glave mrtvoga Krista dominira svjetlije osjenčana romboidna ploha, što nas upućuje na neiscrpnu svjetlost ljudske ili božanske misli. Tu su i poznati i prepoznatljivi ciklusi slika konja, najčešće samo konjskih glava na vjetru raskošno raspletenim grivama, pijetlova, morskih apokaliptično raspoloženih valova koji se u završnici pretvaraju u konje (metamorfoza valovlja), a kod Jokana konja koji se penje s jahačem uz brdo i konja koji trči preko prepreka sa svojim binjadžijom...

Mudri ljudi rekoše kako je slikarstvo samo sredstvo za zaborav života, ili život za pamćenje, krik u noći, suzdržani jecaj, prigušeni smijeh..., odveć je Bože zaokupljen ratnim stradanjima svoga hrvatskoga naroda, pa je u stalnom pronalaženju valjanih odgovora na vječna pitanja borbe

O slikaru Jokanu Šiški i njegovu djelu

Autor Administrator

Utorak, 30 Kolovoz 2011 23:03 - Ažurirano Subota, 24 Prosinac 2011 20:05

---

dobra i zla, sinova Svjetla i sinova Tame, što je uočljivo na svoj način i kod Jokana Šiške... U njihovim stvaralačkim činima bitno je da uvijek imaju mekano srce, fino oko i laku ruku. A toga je kod jednoga bilo dok je disao, a kod drugoga će biti dok bude disao. Onda ne treba sumnjati na njegove nove slikarske uzlete prema metafizičkoj stvarnosti u koju je onaj prvi već davno uronio i više ne sluša zvuk zvona nego anđeoskih korova.

Kažu kako je slikarstvo nijemo pjesništvo, a pjesništvo slikarstvo koje govori. Zato se doima da je slikar Drmić, inače opsjednut velikim pjesnikom Tinom Ujevićem, dobro znao Tinove riječi: "Nisam li pjesnik, jesam barem patnik, i katkad su mi teške moje rane. I svaki uzdah postat će zlatnik, a suze moje dat će đerdane." A poruka pokojnoga slikara Jokana svima je da kud god koracamo, snopove svjetlosti bacamo, kako pjeva pjesnik don Izidor Poljak, te da se uspinjemo na svome Pegazu prema visinama s puno ljubavi i duha. (*Stjepan Galić*)

{gallery}jokan{/gallery}